

Töökorralduslik juhend „Lendorava levikuvõrgustiku ja -koridoride planeerimiseks, seireks ning metsamajandustegevuse suunamiseks.“

Juhendi eesmärgiks on reguleerida RMK töökorraldust lendorava levikuvõrgustiku planeerimisel ja levikuvõrgustiku alal metsamajandamise korraldamisel. Juhendiga määratakse kriteeriumid levikuvõrgustiku mõõtmetele, metsamajanduslikele võtetele levikuvõrgustiku aladel ja planeerimistegevustele levikuvõrgustiku täiendamiseks uute lendorava leiukohtade tuvastamisel.

MÕISTED

levikuvõrgustik – eraldise tasemel piiritletud metsamaastiku osa, mille sees rakendatakse metsamajandamise põhimõtteid, mis võimaldavad lendorava levikut elupaigast elupaika.

levikukoridor – levikuvõrgustiku sees paiknev ja antud juhendis määratud kriteeriumitele (punkt 1) vastav katkematu puistu, mis võimaldab lendoravate liikumise elupaigast elupaika.

peatuspaik – pikemate kui 2,5 kilomeetriste levikukoridoridele ettenähtud, reeglina 4-7 hektarilised mitterajandatavad alad, kus esinevad või on välja kujunemas lendorava elupaigale omased tingimused.

LKO – RMK looduskaitseosakond.

VEP – vääriselupaik ja vääriselupaiga tunnustega ala.

Metskond – RMK struktuuriüksus, kes määrab käesolevast juhendist lähtuvad metsamajanduslikud eesmärgid levikuvõrgustikus ja levikukoridoris.

RITA – RMK GIS rakendus.

1. KRITEERIUMID LEVIKUVÕRGUSTIKU JA -KORIDORIDE NING PEATUSPAIKADE MÄÄRAMISEKS

- 1.1 Levikuvõrgustikku määratakse üksnes majandatavad ja piirangutega majandatavad metsad (T+K) ning levikuvõrgustiku eesmärk on soodustada lendorava levikut kaitsealade ja püsielupaikade vahelisel metsamaastikul.
- 1.2 Levikuvõrgustikku ei määrata reservaatides, sihtkaitsevööndites, püsielupaiga sihtkaitsevööndites, vääriselupaikades, VEP-tunnustega aladel ja lendorava püsielupaikade piiranguvööndites, kuid need alad arvestatakse lendorava levikuks sobivateks.
- 1.3 Levikuvõrgustiku planeerimisel RMK hallatavale metsamaale arvestatakse levikuks soodsate puistute paiknemist ning võimalikult lühikest distantssi ühendatavate lendorava elupaikade vahel.
- 1.4 Levikuvõrgustikku planeeritakse metsakvartali täpsusega ning maksimaalse laiusega kuni kaks metsakvartalit.

- 1.5 Levikuvõrgustikku kuuluvatele eraldistele, mis paiknevad kaitseala, hoiuala või püsielupaiga piiranguvööndis (va lendorava püsielupaiga), seatakse täiendavad nõuded ulatuses, mis pole vastuolus ala kaitsekorraga.
- 1.6 Lendorava levikut soodustavad vähemalt 400 meetrise vahemaa järgi puistud, milles on täidetud vähemalt üks kriteerium kolmest (olulisus kahanevas järjekorras):
 - 1) puistu I rindes vähemalt 15% haaba;
 - 2) puistu I rindes vähemalt 20% pehmet lehtpuud (sh vähemalt 5% haaba);
 - 3) jänese kapsa-mustika, naadi, mustika või karusambla-mustika kasvukohatüüp, mille koosseisus esineb haaba.
- 1.7 Levikukoridoriks sobivad puistud, mille kõrgus vanuseks ümber arvatult lähtudes peapuuliigist ja boniteediklassist on järgmine (5 ja 5A boniteediklassis on aluseks võetud küpsusvanus):

Puuliik	1A	1	2	3	4	5	5A
Mänd ja kõvad lehtpuud (15 m)	35	40	50	65	95	120	120
Kuusk (15 m)	40	45	55	70	95	120	120
Kask ja teised pehmed lehtpuud (12 m)	20	25	35	45	65	70	70

- 1.8 Levikukoridori minimaalne puistu laius on üldjuhul 100 meetrit, v.a järgmistel erandjuhtudel:
 - 1) RMK hallatava maatüki või metsamaa laius risti koridori suunaga on väiksem;
 - 2) LKO bioloogilise mitmekesisuse spetsialist peab erandit põhjendatuks ja laius ei ole väiksem kui 75 meetrit.
- 1.9 Levikukoridoris ei ole lubatud puistute katkestused või koridori laiuse vähendamine.
- 1.10 Pikemate levikukoridoride puhul on vaja 1,5-2 kilomeetrise vahemaa järel ette näha vähemalt 4-7 hektarilised peatumispaigad lendoravale potentsiaalselt sobivas puistus, kui seal puudub teadaolev lendorava elupaik. Erandina võib jätta ka suuremaid peatuspaikasid, kui elupaigaks sobivad eraldised moodustavad katkematu terviku.
- 1.11 Peatuspaiga valikul eelistatakse jänese kapsa-mustika, naadi, mustika, karusambla-mustika kasvukohatüüpide haava enamusega või I rindes vähemalt 20% pehme lehtpuu (sh vähemalt 5% haaba) osakaaluga puistuid.

2. NÕUDED METSAMAJANDAMISELE LENDORAVA LEVIKUVÕRGUSTIKUS

- 2.1 Metsamajanduslike töödega taotletakse haava enamusega puistute järjepidevuse säilitamist.
- 2.2 Metsamajanduslike tööde teostamisega soodustatakse, et jänese kapsa-mustika, naadi, mustika, karusambla-mustika kasvukohatüüpide küpses puistus säiliks I rindes 15% haaba.
- 2.3 Kõikides kasvukohatüüpides, v.a arvatud sambliku, kanarbiku, pohla, sinika, raba ja siirdesoo kasvukohatüübid, on eesmärgiks pehme lehtpuu osakaal 20 % eraldise kohta.

3. LENDORVA LEVIKUVÕRGUSTIKUGA SEOTUDPLANEERIMISTEGEVUSED

- 3.1 Bioloogilise mitmekesisuse spetsialist kavandab esialgse levikuvõrgustiku ja -koridori uue elupaiga ühendamiseks olemasoleva lendorava võrgustikuga või elupaigaga.
- 3.2 Metskond teavitab e-kirjaga bioloogilise mitmekesisuse spetsialisti:
 - 1) levikukoridoris ja peatuspaigas toimunud olulistest metsakahjustusest;
 - 2) soovist koridori ümber paigutada alternatiivsele koridorile, et planeerida raieid kehtivas levikukoridoris.
- 3.3 Bioloogilise mitmekesisuse spetsialist otsustab looduslike mõjurite tõttu hävinud peatuspaiga, toimimast lakanud levikukoridori ja/või levikuvõrgustiku ümberpaigutamise.
- 3.4 Bioloogilise mitmekesisuse spetsialist pakub välja eraldiste põhiselt levikukoridori ja saadab e-kirjaga selle metsaülemale tutvumiseks. Metskond edastab e-kirjaga 30 päeva jooksul bioloogilise mitmekesisuse spetsialistile arvamuse ning soovitusel alternatiivse valiku osas (kvartal-eraldis loendina) arvestades valiku kriteeriumeid (vt juhendi p 1.). Bioloogilise mitmekesisuse spetsialist määrab 14 päeva jooksul võrgustiku ja koridori (kvartal-eraldis loendina) ning teavitab otsusest metsaülemat e-kirjaga.
- 3.5 Märke RITA-sse levikuvõrgustiku ja levikukoridori osas teeb metsnik-metsakorraldaja 14 päeva jooksul alates otsuse teate saamisest.
- 3.6 Bioloogilise mitmekesisuse spetsialist määrab RITA-s (lähtuvalt koridori peatuspaiga kriteeriumitest) üle 2,5 kilomeetrise pikkusele võrgustiku lõigule peatuspaiga ning seab alale ajutise raiekeelu, millest teavitab metsaülemat e-kirjaga.
- 3.7 Levikuvõrgustikus olevate eraldiste hooldus- ja uuendusraie raiekavade koostamisel sisestab metskond väljaraied puuliikide lõikes selliselt, et oleks tagatud punktis 1 toodud tingimuste täitmine. Raiekava eritingimustesse sisestatakse täpsustav info lendorava koridorist ja raiekava nõue täitmisele.
- 3.8 Bioloogilise mitmekesisuse spetsialist seirab igal aastal, perioodil märtsist kuni aprillini peatuspaiga alasid, et teha kindlaks, kas alasid on kasutanud lendoravad. Seire kohta koostatakse seireraport, mis salvestatakse dokumendihaldussüsteemis ja saadetakse informatsiooniks metaskonda.